

MAGYAR LAJDAK

+ 3 lei

Taxa postală plătită
aprobării Dir. Ge.

Postaszedetter Róbert urnak
1-2.

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 265 (1411) szám * Péntek, 1936 november 20

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A parlament két házában előterjesztették a választási felirati javaslatokat

Mindkettő erősen kiemeli a külpolitikai kérdéseket. Hétfőig szünetelnek az ülések

Bucuresti. Saját tud.

A parlament két házában szerdán délután felolvasták a trónbeszédre vonatkozó választási felirati tervezetét.

A szenátusi javaslat elégtétellel emeli ki a trónbeszédnek azt a részét, mely a kormány állandóságára vonatkozik, méltatja a kormány tevékenységét s különösen a hadfelszerelés körüli érdemeire mutat rá. Majd lelkes szavakban válaszol a trónbeszéd külpolitikai részére, hangsúlyozza Románia békeszeretét, a határok sérthetlenségébe vetett hitét s föltétlen akaratát a határok megvédésére. Megemlékezik a kisanant szolidaritásáról, magyra értékeli a kisanant államfők találkozásának tényét s végül meleg hangon válaszol a királyi szóra, mely a nehéz külpolitikai helyzetre való tekintettel, összetartásra hív fel.

A KÉPVISELŐHAZ FELIRATI JAVASLATA

sorra veszi a trónbeszéd megállapításait s azokat a nemzet képviselői nevében emelkedett szavakban erősíti meg. A külpolitikai részben ezeket mondja:

— Románia hagyományos politikája a béke megőrzésének s egyúttal az örök időkre megvont határok megvédésének a politikája.

Ma inkább, mint valaha, szükséges folytatni ezt a politikát, minden akció támogatásával, amely hivatott növelni a genfi békeintézmény tekintélyét és hatalmát; továbbá a békeszerződés tiszteletbentartásával, a jelenlegi szövetségi kapcsolatok fejlesztésével és kimélyítésével, minden állam iránti barátság fenntartásával, a jószomszédi kapcsolatok megerősítésével s a szoros és állandó összeköttetés fenntartásával a szövetségi államok fejei között. Az utóbbi évben külpolitikai felfogásunkat a Kisanant és a Balkánszövetség állandó tanácsának ismételt összejövetelei illusztrálták, amelyek kifejezésre juttatják ez államesoportok szolidaritását.

A parlament két háza hétfőig nem tart ülést.

TITULESCU AZ ÖRÖKSZENÁTUSI TAGSÁGHOZ VALÓ JOGA ELISMERÉSÉT KÉRI

Bucuresti. Saját tud. A Semmitőszék átiratot küldött a szenátus elnökségéhez, azzal az értesítéssel, hogy Titulescu, Victor Antonescu és Gorsky tábornok kérését nyújtottak be jogszertint szenátorságuk elismertetése céljából. Az átiratokat áttették a szenátus igazoló bizottságához.

Pénzügyi törvényjavaslatok. — A parlament előkészületei a december elseji ünnepi ülésre

Bucuresti. Saját tud. Szerdán délután Canciov pénzügyminiszter lakásán miniszteri értekezlet volt, amelyen a rövidesen benyújtandó pénzügyi jellegű törvényjavaslatokat beszélték meg. Ezek közül a bankkereskedelemlre és a hitelnyilvántartásra vonatkozó törvényjavaslatokat már hétfőn benyújtják a képviselőháznak. Ezekkel egyidejűleg benyújtják a képviselőháznak jóváhagyás végett az utóbbi időben kibocsátott pénzügyi jellegű rendelet-törvényeket.

Saveanu képviselőházi elnök tárgyalásokat folytatott az ellenzéki pártok vezéréivel a

december 1-iki parlamenti ünnepséggel kapcsolatban. A román parlament két házában elnökei meghívást intéztek a jugoszláv és csehszlovák parlamentekhez, hogy vegyenek részt küldöttségileg ezen az ünnepélyen. A meghívásokra érkezett válaszokat a szenátus és a kamara ülésein tegnap olvasták fel a házelnökök.

Mindkét parlament örömmel vesz részt Románia nagy nemzeti ünnepén s egyúttal kifejezésre juttatja azt a barátságot, amely a csehszlovák, illetve jugoszláv népet a román néphez fűzi.

Harminc repülőgép bombázza Madridot

A burgosi kormány ostromzár alá véteti a barcelonai kikötőt

Madridból jelentik: Csütörtökön hajnalban a nemzeti csapatok harminc repülőgépe bombázta a várost. A bombázás eredményéről közlelbbi értesítés még nincsen. Szerdán a vörösek leszerelték a polgári gárdát, mert attól féltek, hogy fegyvereikkel együtt átpártolnak a nemzeti csapatokhoz. A polgári gárda tagjait szovjet-katonák őrzik.

Párizsból jelentik: Szerdán egész nap, megszakítás nélkül folyt Madrid ostroma. Tűzvérségi és légi támadások felgyújtották a vö-

rös katonák két erős támpontját, a Montana laktanyát és a Modell-börtönt.

Párizsból jelentik: A burgosi kormány bejelentette, hogy ostromzár alá veszi Barcelona kikötőjét. Emiatt súlyos helyzet kialakulására lehet számítani. Barcelona kikötőjében ugyanis szovjet-orosz flotta horgonyoz, amelyet két orosz tengeralattjáró kísért Barcelonába. A kikötői zárlat tehát a Szovjet-Oroszországgal való nyílt háborúkezdést jelenti.

A nyelvi vizsgák ügye a magasabb bíróságok előtt

Írta: Soós István dr

A „Magyar Kisebbség” című nemzetpolitikai szemle legújabb számából vettük át a következő helyzetismertető tanulmányt.

A nyelvvizsgán elbuktatott magyar kisebbségi közalkalmazottak egyetlen reménye a „contencios” törvény által lehetővé tett úgynevezett közigazgatási kereset, amely lehetővé teszi, hogy adott esetben, ahol a nyelvvizsgán elbuktatott tisztviselő ügyében a kormány szabálytalanul járt el, az illetékes királyi ítélőtábla megsemmisítse a kormányrendeletet s a tisztviselőt állásába visszahelyezze.

Ezek a „contencios” keresetek azonban az utóbbi időben a teljes sikertelenség jegyében tárgyaltnak le két okból:

1. Az ítélőtábla a vizsgabizottságnak határozatát, mint olyan tény nem fogadja el, amelyet felülbírálat tárgyává nem lehet tenni.

2. A tábla figyelem nélkül a közzolgálati szabályzat (Statutul Functionarilor) rendelkezéseire a Semmitőszék III-ik sectiojának elvi jelentőségű ítéletére támaszkodva kimondja, hogy a fegyelmi eljárás nyelvnemtudás miatt való elbocsátás eseteinél nem kétélező.

Ez a két elvi álláspont, amelynek alapján pl. az oradeai tábla az összes „contencios” kereseteket elutasítja, szerintem sem jogi, sem méltányossági szempontból fenn nem tartható, viszont mindaddig, míg a bírói hatóságok más álláspontra nem helyezkednek, e két eljárás folytán az összes tisztviselők keresetei teljesen illuzóriusak.

Az első álláspont, vagyis, hogy a vizsgáló bíróság határozata végleges és azt kritika tárgyává tenni nem lehet, szerintem nem állhat meg, mert a tábla, mint elsőfokú hatóság, érdemben kell, hogy az ügyet felülvizsgálja és ilyen alapon nemcsak joga van, hanem kötelessége is a helyes tényállást megállapítani. E tekintetben már több ízben történt törvénymagyarázat és a Semmitőszék is állást foglalt a tekintetben, hogy a tábla jogosult ténykérdéseket is felülvizsgálni. E tekintetben a Semmitőszék III-ik sectioja már 1928 november 7-én 1061. számú határozatával állást foglalt, midőn kimondta, hogy „a contencios hatóság köteles nemcsak az ügy formai feltételeit megvizsgálni, hanem azokat a tényeket is, amelyek alapul szolgálnak, főleg akkor, midőn az vizsgálendő, hogy a közigazgatási intézkedés törvénytelen, azon okokból, hogy az alapul szolgáló tények nem történtek meg, vagy nem úgy történtek meg (denaturare), mint ahogy azt állítják.” Hasonló értelemben döntött a Cassatia 1933 október 30-án 1673. szám alatt. És mi történik? Ott, ahol a tábla akár ezen az alapon, akár azon az alapon, mert érzi, hogy a vizsgáló bizottság határozata nem helytálló, a tényekbe hocsátkozik és megállapítja az illető tisztviselő nyelvtudását, ott a minisztérium azon a címen emel panaszt, hogy a tábla túllépte hatáskörét (exces de putere) és ezen az alapon kéri az eljárás megsemmisítését. Ilyen eset történt Oradean, ahol F. O. pénzügyi tisztviselő ügyében a tábla nevezettet megvizsgáztatta és megállapította, hogy beszéli az állam nyelvét, amit tényként le is szegzett ítéletében (115/1935. S. I.). A pénzügyminisztérium megfellebbezvé, illetve felülvizsgálati kérelmet adván be, a Cassatia III. sectioja 3491/1935. S. III. szám alatt

megsemmisítette a határozatot, igaz ugyan, hogy az ügy érdemleges tárgyalására új határnapot tűzött ki. Ebből következik, hogy még olyan esetben is, amidőn a „contencios” hatóság saját meggyőződése alapján megállapítja, hogy a ténybeli alap, vagyis a nyelvenemtudás nem áll fent, a Cassatia véleménye szerint hatásköri túllépést követ el és ilyen esetben megsemmisítik az ítéletet, minnek az lesz a következménye, hogy a „contencios” hatóságok óvakodni fognak a jövőben ténykérdésekbe beleszólni, hármennyire is megállapíthatnák, hogy az úgynevezett vizsgáztató bizottság tévedett. Ennek az álláspontnak igazolására szolgál ugyanacsak az oradeai táblának egy R. I. nevű mérnök „contencios” perében hozott határozata (486/1936. S. II.), amelyben kimondja a tábla, hogy nem szükséges és teljesen felesleges a vizsga eredményének felülvizsgálata, mert a vizsgabizottság határozatát a táblának nem áll módjában felülvizsgálni.

Ilyen körülmények között, midőn a tábla, mint „contencios” hatóság, ha meg is van győződve arról, hogy a ténykérdésben a vizsgáztató bizottság tévedett, mégis nem áll módjában e ténykérdést újból vizsgálat tárgyává tenni, az ügyek nagy része már ezáltal kedvezőtlen sorsra jutott, mert akkor már nem marad más hátra, mint a formai jogszabálysértés megvizsgálása, ami nagyon gyenge vigasz azokra a tisztviselőkre nézve, akik tényleg tudnak románul, azonban csak a fegyelmi eljárás szabálytalanságára hivatkozhatnak.

Sajnos, azonban ennek a csekély százalékának is a sorsa előre meg van pecsételve azáltal, hogy amint már fentebb említettem, a tábla, illetve a táblák nagyrésze arra az álláspontra helyezkedik, hogy a Statutul Funcționarilor, vagyis közszolgálati pragmatika rendelkezéseinek 31-ik szakasza alapján a fegyelmi eljárás a nyelvenemtudás miatt elbocsátott tisztviselőknél nem kötelező. Ez az álláspont súlyos és végleges csapást jelent azokra a tisztviselőkre, akik az eljárás szabálytalansága miatt is panaszkodtak.

A táblák legnagyobb része alapul veszi a Semmitőszék III-ik sectionjának 1086/1932. dos. számú határozatát, amelyet Fazekas Mihály C. F. R. váltóór ügyében hozott s amely határozatban kimondja a Semmitőszék, hogy jöllehet Fazekas Mihályt fegyelmi nélkül bocsátották el, ez az eljárás megfelel a már fent említett közszolgálati szabályzat 31-ik szakaszának, mert ez a 31-ik szakasz nem írja elő a fegyelmi úton való elbocsátást. (Ez a 31-ik szakasz azt írja elő, hogy a tisztviselő köteles az állam hivatalos nyelvét ismerni és nyelvét vizsgálat tenni.)

Az új otthon

írta: Pasztor József

Hazaérkezésük után még együtt bújták a budai hegyeket, a Margitszigetet és felmentek hajón Visegrádra is. Ez majdnem olyan szép volt, mint a nászút, talán még bensőségebb, hiszen már kezdtek ismerni egymást és szerelmüket a józan megszokás és pajtáság érzései szőtték át.

Csak az asszonyka édesanyja kukkant be néha hozzájuk. Meglepte őket egy csók közepén s ilyenkor mindhárman felkacagtak. A fiatal asszony szemérmeskedve, a mama boldogan, a fiatal férj pedig büszkén, hogy övé lett a sok kedvesség és szépség, amiről nemrégiben csak álmodozott.

A legutolsó látogatás alkalmával az édesanya hangsúlyozta, hogy elég volt már a visszavonultságból és a szokásos látogatásokat meg kell kezdeni. A fiatal pár nagynehezen bele-törődött abba a gondolatba, hogy a rózsaszínű álomnak vége s kezdődik az élet. Összeállították a programot s elkezdtek a látogatásokat.

A Rózsadombon laktak egy villában s az otthonuk nagyon kedves volt. Az erkélyről a naplementét lehetett látni. A lakás másik oldalán nagy terasz volt a Duna felé. A berendezésük is szép és stílusos volt. Finom vonalú hálószoba, leheletesen csipkefüggönyökkel. Az ágyak sárgaselyem nehéz takarókkal beterve. Az asszony nappalija halvány rózsaszín selyemmel bevont Louis-seize garnitúra, finom üvegesillárral. Az ebédlő komoly angol stílus. A férfiszobában pedig a falakat teljesen befödő könyvszekrények között puha Bochara-sző-

A Semmitőszéknek e határozata azonban teljes jogi tévedésen alapszik a következő okokból:

Igenis a 31-ik szakasz alapján fegyelmi eljárásnak van helye, amit világosan kimond a fenti regulament 91-ik szakasza, midőn szóról-szóra ezt mondja: „A tisztviselők fegyelmi úton büntethetők meg azokban az esetekben, midőn nem teljesítik a törvény, szabályrendelet, rendelet, vagy írásbeli utasítás által rájuk rótt kötelezettséget, vagy midőn áthágják azon kötelezettséget, amelyet a jelen szabályrendelet 13—31. szakaszai előírnak.” Ebből tehát következik, hogy a 31-ik szakasz alapján minden tisztviselőnek az állam nyelvével tudni kell, ennek hiánya fegyelmi vétség és ilyen esetben a fegyelmi eljárás lejárata is kötelező. Másrészt méltánytalan is, hogy a tisztviselők megfosztódnak a fegyelmi eljárás által nyújtott biztonságtól, mert hiszen enélkül ki vannak téve, hogy egyszerűen a hivatalfőnökök szeszélye és esetleg egy rossz akaratú vizsgáztató tanár megállapítása alapján 20, 25, sőt 30 évi szolgálat után is máról holnapra családjaikkal együtt az utcán legyenek.

És mi most a helyzet? Tudomásom szerint egyedül a timisoarai tábla az, amelyik részben érdemben vizsgálja meg a tisztviselők nyelvtudását, részben pedig ragaszkodik a törvényes formákhoz, ezzel szemben a többi tábla tartja magát a semmitőszéki határozathoz, amely szerint nem kötelező a fegyelmi vizsgálat. Így előáll az a furcsa helyzet, hogy azoknak a postatisztviselőknél az ügyében, akiknél a fegyelmi vizsgálat ki volt tűzve folyó évi június és július hónapokra, azonban június hó 1-től kezdődőleg a fegyelmi vizsgálat lejárata nélkül elbocsátották őket az állásukból, habár nyilvánvaló jogsérelem történt az egyszerű már elrendelt fegyelmi eljárás ilyen mellőzéseivel, — mégis a tábla arra az álláspontra helyezkedik, hogy az eddigi fegyelmi eljárás csak felesleges plusz volt, ami nem kötelező, minthogy a Semmitőszék határozata alapján nyelvenemtudás miatt a tisztviselő fegyelmi nélkül elbocsátható.

És így előáll az az eset, hogy például a postánál és a vasútnál egyesek abban a kedvezményben részesültek, hogy lefolytatott velük szemben a fegyelmi vizsgálat, egyesek pedig, akikkel szemben nem folytattak le, még csak nem is hivatkozhattak erre a szabálytalanságra. Előállt tehát az az eset, hogy ugyanazon közszolgálati ágánál működő tisztviselők kétféle mértékkel méretnek és pedig egyesek a szolgálati szabályzat alapján, egyesek pedig a szolgálati szabályzat mellőzésével.

nyegbe gobelinzsölyök süppedtek s a sarkokban márványoszlopokon komoly hírességek bronz mellszobrai álltak.

A fiatal férj reggelként fűtőszobából s az első öltöző után legfontosabb dolga volt, hogy átsétáljon szép birtokán. A férfiszobában elszívta a cigarettáját, az ebédlőben megitta feleségével szemben ülve a teáját. Azután karonfogva bementek még a nappaliba. Az asszonyka széthúzta kecses mozdulattal a széles, derűs ablak könnyű függönyét s egymáshoz simúlva merültek bele a reggeli fény jótékába, amint a sugárzás lassan előmlött a hegyoldalon.

Az asszony a fejét odanyomta az ura arcához.

— Tudod, kedves, legjobban szeretném, ha sehova sem kellene menni.

A férfi helyeslőleg bólintott.

— Igazad van, drágám.

— Ha elgondolom, — folytatta az asszony, — hogy hányféle ember jön majd vissza hozzánk! Nagy munka lesz.

A férfi válasz helyett könnyedén megcsókolta az asszony arcát.

Járták azután két hétig az egész várost. Rengeteg tért megittak s megbámulták őket mindenütt a falig.

Valósággal menekültek estefelé vissza pompás kis otthonukba, melyre nagyon büszkék voltak.

Milyen jól esett egy csésze tea otthon. Azután a csomagokból gyorsan összekapkodott, finom, hideg vacsora. És újra csend, nyugalom. De ez nem sokáig tartott.

Meg vagyok győződve arról, hogy az illetékes bírói hatóságok is látják, hogy ez a jogi helyzet tarthatatlan. Azonban addig is, míg ez a jogi álláspont és felfogás nem változik, a „contencios” keresetek, melyek a nyelvenemtudás miatt történt elbocsátás okából adattak be, teljesen céltalanok és meddőek. Ezért mindent el kell követni, hogy konkrét esetekben a Semmitőszék valamelyik sectionját a már fent említett határozat megváltoztatására lehessen reábirni, mert csak akkor remélhetjük, hogy az elsőfokú „contencios” hatóságok, tehát a táblák is más álláspontra fognak helyezkedni.

Gyászjelentések Hirschler József pápai prelátus haláláról

Közöljük a hozzánkérkezett következő két gyászjelentést, melynek egyszerű szavaiban is sok a történelmi fontosságú adat. Ime a néhai főpap egyházközségének és esperesi kerületének a gyászoló irásai: — A clujai római katolikus egyházközség választmánya és képviselőtestülete a megrendült szív mély megilletődésével jelenti, hogy 33 éven át szeretett lelkipásztora, **Hirschler József, a bölcsélet és hittudományok doktora, albaiuliai székesegyházi kanonok, c. apát, pápai prelátus, főesperes, plébános** 62 éves korában, példás türelemmel viselt szenvedés, s a haldoklók szentségének felvétele után, Clujon, 1936. november hó 17-én reggel 10 órakor csendesen elhunyt. Három évtizedes lelkipásztori gazdag működésének nagy alkotásai örökké bevették nemes emléket az egyházközség közönségének lelkébe, mely őt alkotó életének munkás napjaiban tisztelettel és szeretettel vette körül, koporsójánál pedig tisztá és őszinte részvét könnyeit hullatja. Nagy halottunkat f. hó 19-én, csütörtökön d. e. 10 órakor, a Szent Mihály-tempomból, ott tartandó gyászistentisztelet és gyászbeszéd után, a köztemetőben levő családi sírboltban helyezük örök nyugalomra. *Nyugodjék békességben! Az örök világosság fényeskedjék neki!* Cluj, 1936. november hó 17-én.

A Cojoana-Dobâca esperesi kerület pap-sága mély fájdalommal tudatja, hogy paptestvére, méltóságos és főtisztelendő **dr. Hirschler József pápai prelátus, kanonok, főesperes-plébános** életének 62-ik, papságának 37-ik évében, a szentségek kegyelmével többször megerősítve, Isten szent akaratában megnyugodva, f. hó 17-én d. e. 10 órakor rövid szenvedés után átköltözött az örök hazába. A megboldogultat a Szent Mihály-plebánia templomból f. hó 19-én, d. e. 10 órakor tartandó gyászmise után a köztemetőben, az általa kiválasztott helyre temetjük. *Nyugodjék békében!* Cluj, 1936. november 17-én.

Pár nap múlva megjelent az első látogató. Egy nagyon divatos asszony az urával, a fiatal asszony iskolatársnője, akivel együtt tanult az intézetben.

A vendégek letelepedtek pár pillanatra a nappaliban, azután nagy érdeklődéssel nézték meg a lakást.

— Kedves — mondta tartózkodva, rejtelmes mosollyal a vendégasszonyka. Azután a háziasszony szemébe pillantott, aki szívdobogva várta a hatást.

— Nagyon helyes ez a garnitúra. Látom, van néhány szép porcellánod, de nem gondold, kedvesem, hogy ez a berendezés — bár finom — egy kicsit polgárius?

Az asszony elsápadt.

— Hiszen felelte zavartan — tulajdonképpen kényelmet akartunk, de lehet, hogy igazad van... Egy ultramodern berendezés talán hatásosabb. En azonban nem szeretem ezeket a stílustalan, merev bútorokat.

A vendég elégedetten nézett szemébe a háziasszonynak.

— Nem akartam a kedved elvenni, drágám... Hiszen tudod, hogy mennyire szeretlek.

Amikor a rövid vizit befejeződött, megölelték, megcsókolták egymást. Az ajtó becsukódott a látogatók mögött. Az asszony nem szólt semmit az urának, de észrevette, hogy az ura homlokán is panaszos felhő borong.

Másnap egy kedves öreg pár jött. Nagyokat szuszogva telepedtek le a nappaliban s a néni ke barátságosan hordozta körül tekintetét a lakásban.

— Szép, nagyon szép. Igazán kedves lakás.

Salengo francia belügy-miniszter váratlan halálának oka: gázmérgezés

A miniszter öngyilkos lett az ellene folytatott támadások miatt. Blum miniszterelnök a halott emléke iránti elégtélszerzésre hívta föl a munkásokat

Tegnap már jeleztük, hogy Salengro francia belügyminiszter szerdára virradólag váratlanul elhunyt. Ezzel kapcsolatban elmondtuk azt is, hogy a miniszter ellen az ő háborubeli szereplése felől hónapok óta vádakat hangoztattak, s ezek miatt pár nappal ezelőtt viharos jelenetek voltak a parlamentben, amiknek még nem üttek el az izgalmai. Ujabb jelentéseink Párizsból a következők:

Salengro belügyminiszter lillei lakásán öngyilkos lett, gázmérgezéssel ölte meg magát. Még kedden este a városi közigazgatási tanács ülésén résztvett, s akkor senki se vette észre rajta, hogy olyan végzetes elhatározást érlel magában. Szerdán reggel takarítónője vette észre, hogy a lakásból gáz-szag árad. Az illető szobát fölnyitva, ott találták holtan a belügyminisztert. Az asztalon több levél volt; egyik a testvéréhez, másik a belügyminiszterium vezérigazgatójához, harmadik Blum miniszterelnökhöz.

Blum miniszterelnök a halál hírére azonnal Lillebe utazott, hol a miniszter testvére átadta a neki szóló levelet. A levél elmondja, hogy Salengro csak még a pártjéért való munkában talált volna örömet, mikor felesége elhalta után kietlenné lett az élete. De a legutóbbi támadások megrendítették küzdőerejét. Esküszik, hogy ártatlan és semmi sem igaz abból a vádból, hogy ő a háboru alatt az ellen-séghez pártolt volna. Kéri, hogy szerezzenek elégtételt neki és őrizzék meg az ő emlékét.

Blum miniszterelnök hangos zokogásba tört ki, mikor ezt a levelet elolvasta.

Lilleből jelentik: Blum miniszterelnök Salengro belügyminiszter öngyilkosságával kapcsolatban a következő felhívást intézte Lille munkásságához:

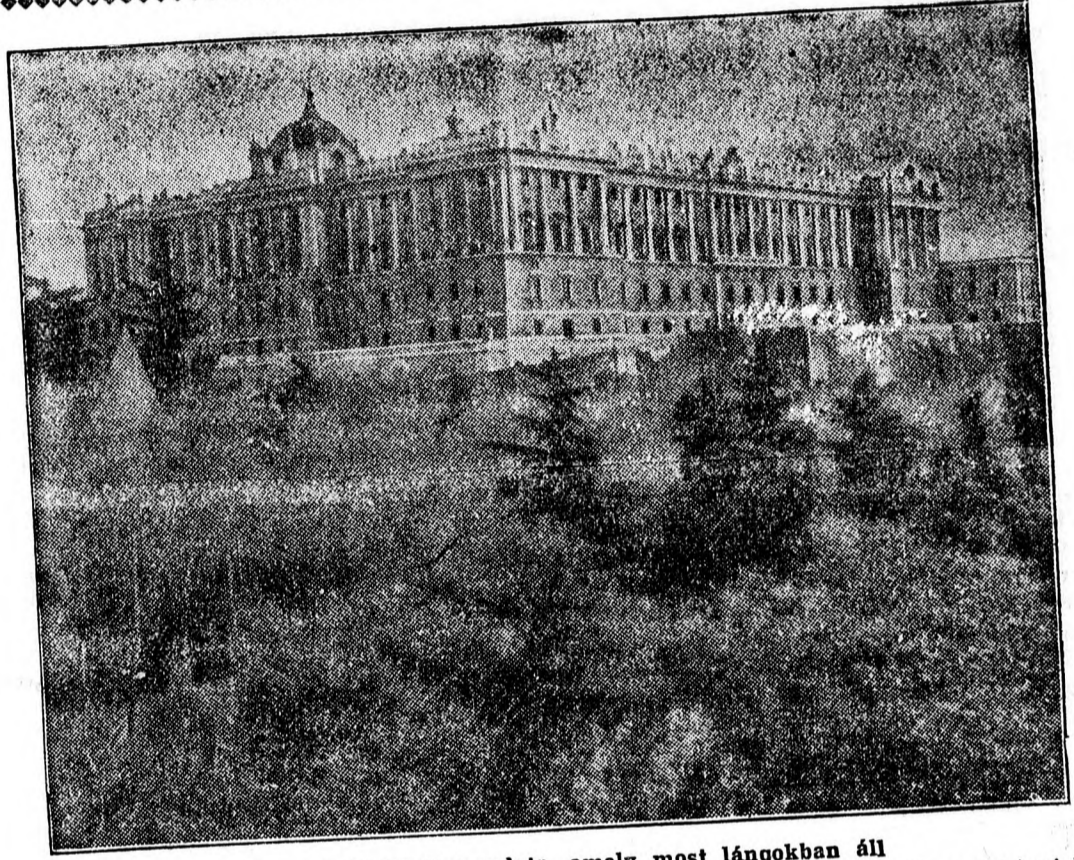
*Kedves bajtársaim!
Azért jöttem Lillebe, hogy együtt sirjak veletek. Salengroból sohasem hiányzott a bátorság, hogy védje magát a rágalmaikkal szemben, — de ereje elhagyta. Tudjuk, kiket terhel a felelősség a haláláért és rajtuk a sor, hogy az elégtételt megadjátok az ő emlékének. De tiszteletben kell tartanotok az elhunyt akarát, aki most két dolgot követelne tőletek. Először is megtiltand a bosszúállást; ezért az ő nevében kérlek arra benneteket, hogy uralkodjatok haragotokon. Másodszor becsületének, hírnevének helyreállítását követelné, s minél inkább ezt az ő emléke megszentelésére ki kell vívniunk.*

A szerdai nap folyamán megtörtént minden intézkedés arra nézve, hogy a miniszternek tüntetően fényes temetése legyen. A Lillei

városházán lesz a felravatalozás és tömeges gyászoló elvonulások lesznek a ravatalnál, és vasárnap délután két órakor fog kezdődni a temetés. Délután két órakor a városházáról kisérlik utolsó útjára a szerencsétlen sorsu belügyminisztert.

BELPOLITIKAI HARC ÉS KORMÁNYÁTALAKULÁS KÖVETKEZIK.

Párizsból jelentik: Salengro belügyminiszter öngyilkossága miatt messzemenő következményeket várnak. A jobboldali pártok ellen a baloldaliak erős tetemrehívást akarnak rendezni, ami azonban a Salengro elleni harctéri vádakat újabb kitergetését idézheti elő. A belügyminiszteri tárcáért is már heves harcok kezdődtek a kulisszák mögött. A radikális párt is igényli ezt a fontos kormányzati állást, mely a belügyi hatalom kézben tartását jelenti. Viszont a szociáldemokraták se akarnak lemondani róla. Az „Information Financière” azt is lehetségesnek tartja, hogy a Blum-kormány lemond, hogy teljes ujjászervezéssel erősítse meg magát.

A madridi királyi palota, amely most lángokban áll
1738-tól 1764-ig építették ezt a meeszerűen pompás épületet, amelyet a vörösök a mostani harcok következtében felgyújtottak és napok óta lángokban áll

No és hova tetted a menyasszonyi koszorút, lekem? Nem ráházaltad be?
A fiatalasszony elpirult.
— Ugyan hova tettem volna?
A néni szemhéja felszaladt.
— Hova? Hát a hálószobába. Hogy minden nap lássátok. Ez örökös jelkép, drágám, hogy frigyét kötöttetek. Meg aztán elibétek varázsolja azt a szép, boldog napot.
— Volt már nekünk boldogabb napunk is!
A néni arca megnyúlt.
— Hogy mondhatsz ilyet? Lehet annál boldogabb nap?
Az asszony arcára most pír szökkenet.
— Nem találok izlésesnek az efféle.
A néni sovány ajkai gúnyba torzulnak.
— Hát persze... Ez az ultramodernség...
Ez bontja meg a világ rendjét.
De azért összecsokolóztak. Mikor a vendégek már kint voltak, az asszonyka az urára pillantott. Valamit akart mondani, de újra csegették.
Estélyi ruhában állított be hozzájuk egy fiatal asszony.
— Csak ne laktatók ilyen messze, kedves, — fordult a háziasszonyhoz — hiszen erre kirabolják az embert!
A fiatalasszony ámulatlan nézett rá.
— Oly szép itt — rebegte mentegelőzve. — A hegyek. És a nagy, széles égbolt. Oly jó ezt látni.
A látogató cigarettát dugott a szájába s amint az arany öngyújtóval rágyújtott, a szájából kiömlő füstfátyolon keresztül pityegte:
— Persze, a szerelmeseknek kell ez a regegyesség. De elmúlik ám a romantika, lelkem. És ősszel jön a sár, a locs-pocs.

Az asszonyka most már riadtan jött vissza, amikor a vendég kiröppent. Fátyolos szemmel tipegett körül a lakásban, amit eddig igazi paradicsomnak tartott. És a ház, ahol laknak, mennyit keresgéltek, amíg ezt a csöndes, szép villát megtalálták!
Másnap egy igazán elragadó hölgy jelent meg az urával. A férfi egy szót sem szólt, de ha véletlenül mégis kinyitotta a száját, a felesége egy szigorú pillantással elhallgattatta. A tea után végimentek a lakáson s a vendég el volt ragadtva. Tetszett neki az ebéd, a nap-pali, a háló, meg a férfiszoba. Megnézte a porcellánt, az ezüstit. Minden olyan szép. A háziasszonyt hálás érzés árasztotta el.
A vendég azután keesesen leült és bőbeszédűen kezdte mesélni, hogy az unokahuga, valami baronessz, aki most megy férjhez, milyen csodálatos berendezést kap. A fehérneműbőz a csipkét Svájcban, Luzernben rendelték. A fürdőszobában valódi márványkád van és a falak alabástrom lapokkal vannak burkolva. A hálószobájuk eredeti Mária Terézia stílus. Valamikor egy Habsburg hercegnőé volt, valahol Innsbruck közelében, egy gyönyörű kastélyban. Két inast, egy komornát tartanak majd és télen a Rivierán laknak, egy tengerparti villában. És így tovább. A fiatalasszony halálsápadtan hallgatta.
Már nem volt zaklatott, mikor a vendégek elmentek. De fájdalom ereszkedett a lekére. Miért tépik le egyenként csillogó kis fészükéről a szelíd pompát, amit a gyöngéd kezek és a kézfelet ráaggattak?
Az ura idegesen szivta a cigarettáját.
Az asszonyka körülnézett a lakásban. Minden olyan szerény, igénytelen lett most egy-

szerre. A varázs, ami fogvatartotta őket sokáig, mintha elröppenni készült volna. A vacsorát is nyomott hangulatban ették meg.
De ez még nem volt minden, a tromfot harmadnap Katica néni vágta ki.
Minden jó volt. A kávé, a kuglóf, a herendi porcellán s a gyönyörű csipketerítő az asztalon. A nehéz ezüst gyümölcsfal. A szép konyha is tetszett, de amikor a férjet a telefonhoz hívták, Katica néni komolyan, aggódalmas pillantással nézett az asszonyka szemébe!
— Valamit akarok mondani, lelkem. Vigyázz az uradra!
A fiatal asszony szeme megrebbent.
— Hogy vigyázzak? Lajosra? Miért?
Katica néni vonogatta a vállát.
— Nem akarok semmit mondani, csakhogy hát... Node, okos kisleány voltál te mindig szentem... Hát majd...
A fiatal asszony elpirult. A szeme megvillant.
— De, Katica néni. Szeretem Lajost. És azt hiszem, elég jól ismerem. Mi nem jó rajta? Katica néni szigorúan nézett vissza.
— Mondtam én valami rosszat?
— Hiszen az a baj, hogy semmit sem mondott. Nem vagyok kisleány. Elkézdtek a magunk életét és meggyőződésemet, hogy ez jó és rendben van. Lajos okos, egészséges, kedves, nagyon jó kedélyű...
— No, éppen ez az! Az apjának is nagyon jó volt a kedélye. Tulságosan jó. Ezért uszolt el az ezer hold.
— Erről Lajos nem tehet!
— Majd! Majd!
— Mit majd? Hallott valamit róla?
Katica néni paprikás hangon kiáltotta:

Kölcsönös segítség elvére alapozva kell dolgozni

Nagyfontosságú szövetkezeti értekezletek

— Szövetkezeti téren újjáépítő munka folyik —

Saját tud. A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége a tél eljövételével ismét megkezdte vidéki értekezleteinek tartását. Az értekezletek által a szövetkezeti központ igyekszik közvetlen érintkezésbe jutni az egyes vidékek szövetkezeti vezetőivel, megismerni a vidék gazdasági helyzetét és szövetkezeti kívánosságait. Másrészt a személyes érintkezés nagyban emeli a mozgalom lendületét a szövetkezők táborában.

Az idén a Királyhágóntúli vidéket látogatta meg először a cluj-i központi vezetőség, élén gr. Bethlen László ügyvezető-igazgatóval. Az első értekezletet a központ részéről jelen voltak még Petrovay Tibor cégvezető, Vita Sándor szerkesztő, dr. Oberding József központi titkár, valamint Muzsnay László és Horváth József az oradeai, illetve az aradi kirendeltségi vezetők. A bihormegyei értekezleten ezenkívül résztvettek még dr. Borbély Lajos, központi igazgatósági tag és bihormegyei szövetkezeti ügyész, továbbá Balajthy Jenő ref. lelkész, az episcopiai szövetkezeti vezetője.

A Szövetség munkaprogramja

Az értekezleten gr. Bethlen László a szövetség munkaprogramját ismertette a vidéki kiküldöttek előtt. Új visszszámítási hitel szerzése az újjáéledő hitelszövetkezetek számára és a mezőgazdasági terményértékesítés központi megszervezése képezi a szövetség legfőbb feladatát. Petrovay Tibor az aradei magyar hitelélet problémáira mutatott rá, kiemelve a nemzeti és altruista tőke szerepét a mezőgazdasági kishitelezésben. Vita Sándor a mezőgazdasági beszerzés és értékesítés szövetkezeti megszervezéséről, dr. Oberding József pedig a szövetkezeti biztosítás kérdéséről beszélt, míg Muzsnay László és Horváth József ellenőrzik a szövetkezeti vezetőket köte-

lességeit, az ügyvezetés és könyvelés időszerű kérdéseit tárgyalták.

Az előadások mindenütt igen nagy érdeklődést keltekkeltek s a megbeszélések felölelték szövetkezeti életünk minden aktuális kérdését. Az értekezletekből azt a meggyőződést lehetett levonni, hogy

szövetkezeti téren mindenütt lelkes, újjáépítő és új területekre beható munka folyik,

bizonyosságot téve arról, hogy népünk teljesen átérti és megérti a szövetkezeti szervezkedés nagy gazdasági jelentőségét, önére utalt kisebbségi életünkben.

A hivatalos megbeszélések programja Aradon külön is kibővült.

A város magyarsága felhasználta az alkalmat, hogy szövetkezeti életünk vezetői Aradon tartózkodnak s a kiküldötteket két szövetkezeti tárgyú előadás megtartására kérte fel. Folyó hó 13-án, este a református otthon nagytermében a magyarság társadalmi, egyházi és politikai életének vezetői és igen nagy számú fiatalság jelenlétében gr. Bethlen László a szövetkezeti mozgalom multjáról és a magyar szövetkezeti központ közvetlen feladatairól tartott mindvégig lebilincselő előadást. Utána Petrovay Tibor beszélt a szövetkezeti szervezkedés jelentőségéről nemzetgazdasági életünkben, hangsúlyozva, hogy

csak az a kisebbségi nemzetársadalom alkothat erős társadalmi és gazdasági egységet, mely a maga életét a szolidaritás, az altruizmus és a kölcsönös segítség elvére alapozza.

Az előadásokhoz Reinhardt Gyula, Zima Tibor és dr. Széll Lajos szólottak hozzá, a hallgatók nevében megköszönve azokat.

Élénk érdeklődést tanúsított a szövetkezeti megbeszélések iránt az aradi katolikus ifjúság is, melynek felkérésére Petrovay Tibor előző nap este külön előadás keretében ismertette a szövetkezeti eszme mély, keresztény tartalmát és annak a Quadragesimo Anno pápai enciklikával való összefüggéseit.

— Az apjának is két színésznővel volt dőga!

— Jó, jó. De Lajossal mi van? Tudomás szerint a legszolidabb fiú volt a családban?

Katica néni visszavágott:

— Eppen azért! A gonosz vér majd ezután mutatja meg magát!

Hát ezt már nem lehetett komolyan venni. A háziasszony hosszan ránézett Katica nénire és a mérges pillantásaitól most egyszerre kiderült az arca. Az ajkai körül pajkos mosoly jelent meg, aztán hirtelen felkacagott.

Kedvesen, fölényesen fordult azután Katica nénihez:

— Igyék inkább még egy csésze kávé, drága Katica néni.

Ez mérgesen állt fel. Rávilant szeme a fiatal asszonyra.

— Megsértettél!

A fiatal asszony nagyraívült szemmel, bájos csodálkozással nézett az öregasszonyra.

— En, Katica néni?

Ez vágott egyet a fejével.

— Te! Pedig mindig a javad akartam!

A fiatal asszony finoman elpirult.

— Bocsásson meg, Katica néni. Nem akartam.

Katica néni letelepedett.

A fiatal asszony leült mellé. Hirtelen megoskoltta a kezét.

— Dehogy nem, Katica néni! Most is kérdezek valamit. Mondja el nekem annak a kintűnő, berakott diópalacsintának a receptjét, amit olyan pompásan csinál. Boldogá tesz vele. Jó?

Katica néni szeme békésen csillant meg.

— Elmondom. Bár nem érdemled. De előbb még egy csésze kávé.

Mikor elment, az asszonyka a homlokát végigsimította. Fájt a feje és az agya zúgott.

Aztán az íróasztalhoz futott. Letépett az íróblokkról egy darab papírosít és egy vaskos kék ceruzával, nagy, határozott betűkkel egy pár sort firkantott a papírosra.

Mikor az ura belépett, elibepattant, a szemébe mosolygott s a kezébe nyomta a papírlapot.

— Kedves! — mondta halk sóhajjal. — Ezt szerelném az ajtóra kiszegezni.

A férfi nyugodt hangon olvasta a papírlapról:

— Látogatások mellőzését kérjük. Itt boldog emberek laknak!

Hirtelen felkacagott, megölelte az asszonyt.

— Nagyszerű! — szólt derűsen.

És máris összekeresgált az egyik fiókban négy mérszeget. A papírlappal az előszoba aító felé sietett, de a felesége a kabátját hátulról elkapta.

— Várij! — kiáltotta. — Ki ne szegzed! Most láttam befordulni Csányi egyetemi tanárt a feleségével! Nagyon ünnepélyesen lépnek be. Vízitbe jönnek. Fuss inkább a napraliba és szórj orronaillatot. Addig én fogadom őket.

Mélyen sóhajtott. A tükréhez libbent. Megigazította a haját s könnyen berizporozta az arcát.

Mikor hallotta a csengetést, még várt pár pillanattal, mint a színésznő a kulissza mögött a végsőóra. A kellő pillanathat a merevtartásu kezébe elő libbent s ragyogó arccal csicseregte:

— Ah, milyen kedves! Igazán végtelenül örülünk. Tessék erre parancsolni a szalónba.

Csúfolkodnak a farkasok a Treiscaune-megyei vadászokkal

Tg. Säcuesc. Saját tud.

Még jóformán a dér se esett le, a kukorica és burgonya egyrésze kinn volt a mezőn, mikor Treiscaune-megye felsővidékén garázdálkodni kezdtek a farkasok. Kezdetben csak az erdők alatt, ahol a juhszállások voltak, később már a mezőkre is bemerészkedtek s november elején már egymásután érkeztek a hírek Breteuból, Ojdularól, Lungaról és Imeniből, ahol a faluszéli házak udvarán tettek kellemetlen látogatásokat.

— Valahogy el kéne pusztítani őket, met mi lesz később, ha már most így kezdik, — búslakodtak a székelyek, de mivel fegyvertartási engedély nincs, karóval, fejszével pedig nem lehet eredményesen harcolni az ordasok ellen, hát a vadászoknak kezdték ajánlgatni az erősebb fellépést.

Azonban vadász is kevés van olyan, akinek puskája lenne, a puskások pedig a bajszok alá mosolyogtak. Majd bolondok lesznek ők ilyenkor vadászni a farkast, amikor a bőre még nem sokat ér. Következzék el előbb Szent András napja s akkor... Addig hadd merészkedjenek, barátkozzanak, legalább nem kell értük messze menni.

A farkasok pedig, úgy látszik, egész viccesen fogták fel a kedvező helyzetet, valami különös tájékozóképességgel újabb lesre indultak és az egyik este Ojdula község szélén állapodtak meg, ahol haditanácsot tartottak s merész elhatározással pont az egyik vadász gazdaságát választották működési terepüket, ahonnan még azon az éjjelen elemeltek néhány poronyóhúsú malacot.

Reggel a gazda és a falusiak már csak a nyomait találták farkasnak, malacnak s ezekből a nyomokból következtetni lehetett arra is, hogy a merész kaland után a csorda továbbállott.

Messze azonban nem mentek. Patak mélyén, cserjésen átvonulva, Lunga község szélén találta őket az este, ahol ismét haditanácsot rögtönözve, kémjelentés alapján arra a megállapodásra jutottak, hogy ezuttal valamivel izmosabb jószágot fogyasztanak el s mert a község bírójának, — aki különben nagy vadász, — van egy szépen fejlett, kétéves kanja, erre a dédelgetett állatra vetettek sorsot.

Sok beszéd szegénység. Mi se szaporítjuk a szót. A farkasok tényleg elintézték a dolgot a bírónál is, még pedig az udvaron s aztán a kánhutból mégjobban megbátrulva, harmadik faluba, harmadik vadászhoz indultak.

Nem kellett sokat menni. Semmián az erdőszélen pillantották meg a vadászt, amint kintűnő vizslájával éppen hazafelé tartott.

— Nem volna rossz egy kis vizslahús se, — indítványozta az egyik inyenc ordas és nagy körültekintéssel, — anélkül, hogy a vadász észrevette volna — visszacsalogatta a kutyát, melyet szempillantás alatt darabokra téptek.

*

Rövid pár nap alatt tehát három vadászt csúfoltak meg Treiscaune megyében a farkasok, melyek tényleg annyira elszaporodtak, hogy 8—15-öt is láttak már csordába verődve az erdőszélen.

Reméljük, hogy ezek a legutóbbi túlkapások most már harcra tüzelik a vadászokat is, nem sajnálják a töltényt ezekre a bestiákra, mert ha komoly fellépés ezuttal se történik, a hó leste után bizony meggondolandó cselekedet szürkületi órákban úton maradni.

Földi István.

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ara 110 lei és portó.

Kapható könyvostályunkban

Németország és Olaszország Franco tábornok kormányát elismerte

Ausztria, Magyarország és több délamerikai állam is csatlakozik. Madrid teljes elfoglalása után Anglia is kijelenti az e ismerést

Berlinből jelentik: Német félhivatalos részről a következő közlést adták ki:

— Miután Franco tábornok kormánya a spanyol terület legnagyobb részét birtokba vette és miután az elmúlt hetek eseményei világosan megmutatták, hogy Spanyolország többi részében már nem lehet szó felelős kormányhatalom gyakorlásáról, a német kormány elhatározta, hogy Franco tábornok kormányát elismeri és a diplomáciai érintkezést felveszi vele. Az új német ügyvivő rövid időn belül elutazik a Franco-kormány székhelyére. Egyidejűleg az alicantei német ügyvivőt visszahívták. A volt spanyol kormány ügyvivője már saját jószántából régebben elhagyta a német fővárost.

Ezzel egyidőben Rómában a következő jelentést tették közzé:

— Az olasz kormány arra való tekintettel, hogy a spanyol nemzeti csapatok Spanyolország legnagyobb részét birtokukban tartják és tekintettel arra, hogy napról-napra jobban beigazolódnak, hogy Spanyolország többi részében semmiféle kormányhatalom nem érvényesül, elhatározta Franco tábornok kormányának elismerését. Az olasz kormány haladéktalanul ügyvivőt küld ki a diplomáciai kapcsolatok felvételére. Az olasz kormány egyidejűleg visszahívta a régi madridi kormány mellett működő megbízottját.

Londonból jelentik: Ribbentrop londoni német nagykövét a külügyi hivatalban bejelentette a Franco-kormányt Németország részéről történt elismerését. A Times erre vonatkozólag azt írja, hogy minden valószínűség szerint Ausztria és Magyarország is követni fogja Németország példáját, akikhez csatlakozni fog néhány délamerikai állam is.

AZ ELISMERÉS HATÁSA A SEMLEGESSÉGI BIZOTTSÁGBAN

Londonból jelentik: A Reuter jelentése szerint diplomáciai körökből szerzett értesülések arról szólnak, hogy az angol kormány elvi jelentőségének tartja az olasz és német kormány lépését, amellyel a Franco-kormányt elismerik. Azt hiszik, ez a lépés nem változtat a semlegességi kérdésben elfoglalt állásponton. Ha a szovjet az elismerés miatt a semlegesség sértése címén kérdést vetne föl, az angol kormány kijelentené, hogy eddig sem tekintette beavatkozásnak az eddigi madridi kormány javára fennállott elismerést. Ennek

az elismerésnek egy másik kormányra való átruházása nem jelenti azt, hogy a két polgárháborús félle szemben eddig követett semlegességi álláspont megváltozott volna.

A Reuter ügynökség értesülése szerint a spanyolországi hatalmi viszonyokban előállt változások tudomásul vétele elkerülhetetlen, s ebből diplomáciai szempontból is le kell vonni a következményeket. Anglia azonban az elismerés kijelentésével mindaddig vár, amíg Franco tábornok teljesen elfoglalja Madridot.

SZOVJET-ORSZÁG A NÉPSZÖVETSÉGET RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSRE AKARJA ÖSSZEHÍVATNI

Gensből jelentik: A Népszövetségnek működő orosz képviselő köréből az az értesülés jött, hogy a Szovjet rendkívüli népszövetségi gyűlést akar összehívni a Franco-kormányt olasz és német részről történt elismerése miatt. Szovjet-Ország ezt a tényt úgy kívánja magyaráztatni, mint Spanyolország területi épsége ellen elkövetett támadást, amely ellen a népszövetségi alkotmány 10. cikk

szakasza ellen a Népszövetségnek közös megfontolást kell szerveznie.

Az itteni népszövetségi körökben attól tartanak, hogy a decemberben összeülő népszövetségi közgyűlésnek kényes helyzete lesz, mert Spanyolország kettős képvisellel fog azon résztvenni.

Hirschler József pápai prelátus temelése

Oriási tömegek a gyászmisén és a temetési menetben

Cluj. Saját tud. Dr. Hirschler Józsefet csütörtökön délelőtt helyezték örök nyugalomra. A templom szentélyében elhelyezett ravatal előtt már a kora reggeli óráktól nagy tömegek vártak el. A ravatal teljesen elborította a szőnyeg és a sok virág, melyet az egyházi, világi szervezetek, rokonok, ismerősök és ismeretlenek hoztak.

Az ünnepélyes gyászmise 10 órakor kezdődött, de már 10 óra előtt zsufolásig megtelt a hatalmas Szent Mihály-templom s a templom előtti térség. Pontosan 10 órakor kezdetét vette az ünnepélyes gyászmise, melyet **Vorbuchner** Adolf segédpüspök mondott a kerületi papság segédletével. A gyászmise után a templom szószékéről **Marton** Áron plébános beszélt a nagy halottat.

Hirschler József a mi földi értékelésekhez szokott szemünk is csak Isten által adott nagy erők birtokosának s Istentől jövő szellem bizalmasának láthatja. Az ő lelke a láthatatlan világ vonzásától reszketett, gondolatai a végtelenségbe nyultak, terveit a metafizikai valóság sugalmazta.

Beszédének további részében **Marton** Áron felsorolta Hirschler József nagy alkotásait s ezekkel a szavakkal végezte meg a megemlékezéseit:

— Az igazságos lelki embernek sok fáradás után adjon nyugalom az Ur. Szép-ségre szomjas lelkét vegye fel az örök szépség honába. Életéért, melyet hivatalának, kötelességének áldozott adjon neki Isten örök életet.

A beszéd után felsorakozott a gyászmenet. A templom ajtaja előtt díszruhás rendőrök és a cserkészek voltak kordont. A gyászmenetben felsorakoztak az egyházi és világi előljáróságok, egyesületek, kiküldöttek a következő sorrendben: A ministránsok a kereszttel, legényegylet, tanulóifjúság, Katolikus Kör, az egyházmegye közönségének képviselői s az összes férfiak, küldöttségek, Szociális Testvérek, szervezetek, papság, gyászkocsi, a család tagjai, az egyházközség választmány, Oltáregyesület, Hölgykongregáció, Missziós Társulat, Rózsafüzér Társulat. A gyászkocsi mellett a papsággal párhuzamosan a Marianum növendékei haladtak. A templom ajtajától egész a temető kapu-

Ma már csak az lehet világhírű, ami rendkívüli...

tulajdonságokkal bír. Ilyen rendkívüli tulajdonságokkal van a természetből megáldva az a három zseniális tudós által nemrég Amerikában felfedezett csodás hatású gyógynövény, amelynek kivonatából a világhírű Gastro D. készül.

Tudományos alapon bebizonyították, hogy a Gastro D. gyógyszerben olyan — eddig ismeretlen — gyógyanyagok vannak, amelyek a degenerálódásra hajlamos szervezetet annyira kedvezően befolyásolják, hogy az organizmus ismét teljesíteni képes a normális életműködést. Ez a magyarázata annak, hogy rövid Gastro D. kezeléssel olyan nagyszámú krónikus (15—20 év óta szenvedő) gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegség tökéletesen meggyógyult. Számtalan hálálkodó levél érkezik be naponta a meggyógyult betegetől.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124. szám.

jaig az út mellett a tanulóifjúság képezett sorfalat.

A menetben oly nagy tömeg vett részt, hogy amikor már az eleje a kriptánál volt, a vége még a templom előtt sorakozott. A nagy halottat körülvitték a főtéren, melynek minden üzlete lezuhzott redőnyökkel fejezte ki résztvevő gyászát.

A sírnál az egyházközség és a férfiak nevében **Merza** Gyula, a nők nevében gróf **Bethen** Györgyné bucsuzott el a nagy halottól, míg **Xántusz** János az egyházközség iskolák nevében mondott bucsubeszédet.

Dr. Hirschler József holttestét a **Schütz**-féle kriptában édesanyja mellé helyezték ideiglenesen nyugalomra.

A temetés déli egy óra után néhány perccel ért véget.

Olaszország fasiszta nagytanácsa megkezdte üléseseit

Mussolini a légi és tengeri fegyverkezés szükségességéről szólt

Rómából jelentik: Szerda este kezdte meg üléseseit a fasiszta nagytanács, amely éjjel délután tartott. A Stefáni szerint nem erősítik meg azokat a külföldi híreszteléseket, hogy Olaszországnak most új alkotmányt adnak.

A fasiszta nagytanács szerda esti ülésén **Mussolini** több mint kétórás beszédben vázolta a bel- és külpolitikai helyzetet. Kifejtette, hogy a jelen pillanatban legfontosabb a légi és tengeri fegyverkezés.

Az osztrák külügyi államtitkár Berlinben

Az első békelátogatás a két német állam között

Berlinből jelentik: Dr. Schmidt Guido osztrák külügyi államtitkár csütörtökön reggel fél kilenckor Berlinbe érkezett. A július 11-iki osztrák—német kibékülés után ez az első hivatalos látogatás a két német állam között. A németországi lapok nagy ünnepléssel emelik ki a látogatás tényének nagy jelentőségét.

TÜNETETÉS PÁRIZSBAN SALENGRO BELÜGYMINISZTER HALÁLA MIATT. Párizsból jelentik: Szerdán este **Salengro** belügyminiszter öngyilkossága miatt háromszáz tagból álló csoport tüntetést rendezett a **Figaro** szerkesztősége előtt. Kövel bezzták az épület ablakait és kirakatait. A rendőrség csak nehezen tudta szétoszlatni a tüntetőket.

Gyermekek öröme:

Ripsz - Ropsz

két kócos kiskutya története.

Irtó: Csűrös Emilia

Mühlbeck Károly rajzaival

ára 100 lei.

Megrendelhető: könyvosztályunkban.

A messze Kelet felé!

Egy ferences atya és négy irgalmas nővér elindultak a paokingi misszióba

Testi és lelki nyomor ellen harcolnak a katolicizmus keleti végvárában

Satu-Mare. Saját tud. November 16-án, hétfőn, P. Werner Adjutus, egy fiatal ferences atya, búcsút vett az őszi színekben pompázó transylvániai bércektől, hogy mint Krisztus katonája távolkeletre, a paokingi misszióba induljon. Velemegy négy vértanuhálálra érett irgalmas nővér is, akik már hetekkel ezelőtt elbúcsúztak a satumarei anyaházról s az egyik külföldi zárdában várták a jelt az indulásra. Közöttük van Galkovszky Mária Inviolata nővér, a paokingi misszióban hősi halált halt főnöknő testvére is, aki nem rettent vissza azoktól a borzalmaktól, amelyek nővére életét is elrabolták, hanem bátran, szívében az elhivatottság krisztusi jegyével, szent halált halt testvére nyomdokába lépett.

A gyermek a kínai katolicizmus alapja

A paokingi misszió, a katolicizmus keleti végvára nem ismeretlen a Magyar Lapok olvasóközönsége előtt. Hónapokkal ezelőtt cikksorozatban közöltük a hősi halált halt M. Inviolata nővér leveleit, amelyekben élénk színekkel rajzolta meg a művelődés útján kétezzer évvel visszamaradt Kína kulturális helyzetét: a testi és lelki nyomor szomorú birodalmát.

A paokingi misszió tudvalevően magyar hírhirdetők gondjaira van bízva. Húsz évvel ezelőtt amerikai szerzetesek alapították, de tőlük magyarok vették át a vezetését és gondozásukban a paokingi misszió a dühöngő vörös vihar ellenére is terebélyes fává növekedett. P. Károlyi Bernát Apostoli Delegátus áll a misszió

élén. A hittérítés során különösen az árvák gondozására nagy gondot fordítanak. A pogányságban felnőtt kínai megértése ugyanis felette nehéz, ezért inkább egy kínai keresztény nemzedék felnevelése látszik célirányosnak. S itt jut nagy szerep a paokingi missziós telepen működő árvaházaknak, amelyben a satumarei irgalmas nővérek gondozzák a ferde szemű embercsemetéket. Szegénykéket nagyrészt az utcán szedik fel. A kínai nyomor ugyanis különös népszokásokat termelt ki: a szülők a gyermeket, ha az terhükre van, egyszerűen kiteszik az utcára. Az apró emberbimbók így pusztulnak el, ha nem találnak emberi könyörületre, ami pedig a benszülött kínainál szinte ismeretlen fogalom. Az irgalmas nővérekre és a misszionárius atyákra vár az emberbaráti feladat, hogy az ilyen utcára dobott, szüleiktől pusztulásra szánt csecsemőket összeszedjék, felneveljék, hasznos munkára tanítsák, majd családalapításhoz segítsék őket.

A paokingi nővérek Satumarera írott levelei igen érdekesen arról is szólnak, hogy az ártatlan gyermeki lélek mellett a keresztény tanítás főképpen a haldoklók lelkében talál termékeny talajra. Haldokló pedig Kínában bőven akad. Ragályos betegségek és az éhség széles rendeket kaszálnak az állati sorban tengődő félvad emberek között. Szinte feljajdul az európai ember szíve, amikor minden hitelt megérdemlő szemtanuk, mint aminő M. Klára nővér, a paokingi misszió árvakórházának főnöknője, leveleiben leírja azokat a szörnyűséges állapotokat!

A paokingi nyomortanyákon, ahol az élők együtt alusznak a temetetlen halottakkal

— Paokingot — írja többek között Klára nővér — magas, igen széles köfal veszi körül, amelyen át hatalmas kapuk nyílnak a négy égtáj felé. A boltozatos kettős kapuk körülbelül harminc méter mélységűek. Itt, ezekben a kapukban húzódnak meg az éhenhalók, a nyomorultak legnagyobb részét száz és ezer számra. Pusztá látásuktól is megdermed az ember és valami kimondhatatlan fájdalom nyilallik a szíveikbe.

— Nyáron még jobb a helyzet. De télen, a hideg, esős, velőt fagyasztó délkeleti télen — rettenetes. Csurog a víz a falakról, amelyek hosszában vízben-sárban, — de kínai utca sárban — fekszenek, legjobban egy marok rizsszalmán a szerencsétlen páriák. Legtöbbnyire már annyira betegek, hogy állni és koldulni sem tudnak, csupán az arrajárók jószívűségétől várják, hogy rizses csészéjük megteljen. Mert egy csésze rizs elég ahhoz, hogy szárandó életüket megtoldják néhány nappal. Ha ennyit sem kapnak, éhen fagnak meg s üveges szemük napokig nézi meg a halál után is az élők közönyét, akik elmennek mellettük anélkül, hogy eltemetésükről gondoskodnának.

— Egyszer M. Lujza nővérünket kísértet ei egy ilyen beteglátogató útjára. Néhány csésze rizst vittünk magunkkal, hogy azt a szegé-

nyek között szétosszuk. Keskeny sítáron sietünk le a déli kapu felé, úgyhogy hamarosan odaértünk. Nyolcan fekédték akkor ott, a hideg, téli esőben. Amint megláttak bennünket, kezükben a rizses edénnyel, erőltlenül emelkedtek fel fekhelyeikről. Egyikük sem tudott már felállani. Szinte állati hangon adtak életjelt magukról s tébolyodott tekintettel meredtek az ételre. Egyik-másik már mozdulni sem tudott, hangot sem adott, csak néma könyörgéssel bámult reánk s a tekintete árulta el pokolian szörnyű éhségét. Egy nagyobb fiú félörülten hangosan sírni kezdett, majd kacagó sírással magához ölelte rizses csészéjét s szoritotta észbontó gyönyörűséggel...

— Olyasfélért éreztem ekkor, mintha csontos, hideg kéz szoritotta volna meg a szívemet. Halhatatlan lelkek!... Kintől fátyolozott ember-testvérek! Uram, Te ezekért is meghaltál! Ezek is élni fognak valahol örökké!... De holl!...

— A várfal tetején rendes közlekedés van. Szépen körül lehet járni a várost, egyik kaputól a másikig. A kettős kapuk boltozata fölött nagy nyitott színek, oldal nélküli tetők állanak. Ezek alatt a színek alatt vízszint seregeseitől húzódnak meg nyomorgó családok. Ezek már kis társadalmat alkotnak, mint a koldusok gazdagabbjai. Rongyokkal elkerített fekvőhelyeik vannak. Nem az egyeseknek, hanem egy-egy családnak. A rongyok között vígan füttyül a szél, lobogtatja a választófalnak rossz gyékényből, betörtött kínai kalapból, félig elégett pálmalegyezékből s meggyéből álló oldalait.

— Nemrégén kislányainkat sétálni vittük a vár falára. Utunk elvezetett az egyik kapu magas tetőzete előtt. Tiszteendő Főnöknőnk egy pillanatra betért a szegények közé, akik közül egyet nemrégén keresztelt meg. Amint észrevették, azonnal valamennyien előjöttek odükből. Kérdésére, hogy vannak, vígan válaszolták: jól. Nincs semmi újság? Azaz, hogy az az aszsony — ujjával sarokba mutat az egyik, — aki a múlt héten meghalt, még mindig ott hever. Nincs miből deszkát vegyünk koporsónak, nem tudjuk eltemetni!...

— Borzadra néztük a tetemet, amely nyitott szemmel, nyitott szájjal feküdt a földön. A szeme gödrében fények ülettek. Pénzt adtunk, hogy eltemethessék s már indultunk is volna

tovább, amikor egy különös koldus asszony jött felénk. Valóságos múmia. Elkötözött kis lábain, hosszú bambusz segítségével is, alig tipegett. Viaszszínű bőre arcára száradt, fején piszkos kínai törülköző. Egész öltözte rongy és csafat. Karján rossz kosárban az összekoldult „étel”, de csak közel három évi itt tartózkodás után merem európai honfitársaim előtt ételnek nevezni. Olyan bizalommal közlekedett felénk, anynyi ragaszkodás volt a tekintetében, hogy könny szökött a szemembe. Csak mikor tovább mentünk, tudtam meg, hogy főnöknőnk már ismeri. Barátságosan köszönt, majd néhány percig elbeszélgettünk vele. Azt is megtudtam róla, hogy már régebb ide óta tanítgatják szent hitükre s a lelke igen fogékony talaj az evangélium számára.

— Két nappal utóbb ismét a „kapuk felé” jártam. Most már a gyermekek nélkül s megnéztem, ott van-e még a halott. És ott volt. Csak akkor készítették a koporsóját. Pedig a hideg idő ellenére is már régen oszlásnak indult. S a többiek ott éltek, ettek és aludtak nyolc teljes napon át közvetlen közelében. Még le sem tartarták. S az ilyen esetek napirenden vannak. Csoda-e, ha az egymást erő járványos betegségek ezrével viszik sirba a forró nyár idején Kína lakóit?...

— A hatóságok a lehetőség korlátai között intézkednek ugyan és tesznek is ott, ahol lehet, de mint itt minden: ez is amolyan keleti kényellemmel történik. Kétezer esztendővel ezelőtt élünk itt hátrább, a kereszténység emberbaráti léghőre csak most kezd terjeszkedni. A huszadik századbeli európai ember, aki a keresztény civilizáció és erkölcs tan, az evangélium szociális gondolatainak dildását élvezzi, még csak el sem tudja képzelni az itteni szörnyű valóságokat. Pedig amit mi látunk, csak egy parányi része annak a nagy lelki, testi nyomornak, amelynek enyhítésére ide küldi munkásait az Ur.

— Az értelmiség lelki insége pedig talán még nagyobb a nyomortanyák testi nélkülözésénél is. Ezeket keresztény életre serkenteni, öntudatra ébresztetni, lelküknek szinte áthatolhatatlan sötétségét a hit fényével bevilágítani a misszió-atyáknak súlyos, szinte emberfeletti feladata. S atyáink állják a feladatot, a Lélek erejével végzik a nagy munkát: erős akarattal, nem csüggedő lélekkel és Isten szent kegyelmével hitegetik a jó magot, elegyítik az evangéliumi kovászt a messzi Kína Hunan nevű tartományában.

Eddig tart M. Klára nővér levélbeli leírása. Most már a „Magyar Lapok” olvasóközönsége közelebről is tudhatja, mire vállalkozott P. Adjutus, ez az alig 25 éves ifjú ferencesdi szerzetes és az a négy törekeny testvér, de annál erősebb lelkű satumari apáca, akik e sorok megjelenésekor már messze idegen tájakon álmódják az apostolok álmait. A lelkek vad őserdejében gyomot és dudvát irtani, a gyom és dudva nyomán egy darab Isten országát a földre varázsolni, testi sebeket kötözni, halhatatlan lelkeket megmenteni: lehet-e szebb álmokat álmódnia?...

Hős testvérek, kik a mi kisebb hazánkból szakadtok erre a magasztos misszióra a vad idegenbe, imáink, szívünk szerető dobbanása kíséri minden Isten-áldotta lépéséteket...

Boros István.

Erre a könyvre várt On!

A meghüleses betegségek megelőzése

A CSECSEMŐKORTÓL AZ AGGKORIG.

Írta: dr Müller Vilmos, kir. tanácsos, főorvos. Ezen időszaki és rendkívül fontos könyv tartalomjegyzékéből:

Van-e meghüles?
 Hogyan védekezzünk a meghüles ellen?
 Hogyan védjük meg csecsemőinket és kisgyermkeinket a meghüles ellen?
 Hogyan védjük meg magunkat felöltött korban a meghüles ellen?
 Mi is történik testünkben, ha meghülnék?
 És ha mégis meghülnék, mit csináljunk?
 A meghüleses betegségek elleni óvintézkedések az aggkorban.

A „meghüleses betegségek” különösen lerontják a szervezet ellenállóképességét! Mindenkinek saját érdekében a leg sürgetőbbben olvassa el a rendkívül fontos művet!

Ara 45 lel és portó.

Kapható KIADÓHIVATALUNKBAN.

Négy fontos,

Önt érdeklő könyv!

Ludtalg, bokasüllyedés és egyéb láb-fájdalmak megelőzése és gyógyítása 65 lel
 Viesseres láb, a viesszértágulat megelőzése és gyógyítása 57 lel
 A reumás bajok házi kezelése 90 lel
 Iechiás és derékfájás (Hexenschuss, Lumbago) megelőzése és gyógyítása 65 lel
E négy — laikusok számára rendkívül fontos és nagyjelentőségű — mű szerzője
 Engländer Árpád dr szakorvos
 Megrendelhető könyvosztályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Dradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Bulváridő: Egész évre 900, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 le. Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyenlő részletekben: Egész évre 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037. Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza. Csakis válaszlevegőre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az idő szárazabb lesz. Keleti szél, erősebb éjjeli fagy. Sok helyen köd, a hőmérséklet csökken.

AZ IGAZSÁGÜGYMINISZTER ÜSSZEHÍVTA A SAJTÓSZERVEZETEK KÉPVISELŐIT. Bucurestiből jelentik: Miron Djuvara igazságügyminiszter a nagy sajtószervezetek kiküldöttjeit értekezletre hívta össze, hogy végleges elkészítés előtt eléjük terjessze az új sajtótörvénytervezetet.

A székely ifjúság is bevonják a katolikus kulturmozgalmakba. A Szent Agótaról elnevezett tarnavamaremezei nagyközösség magyarsága 1936 november 15-én tartott közgyűlésén számbavette öt évvel ezelőtt beindított társadalmi mozgalmának eredményét. Elhatározta, hogy gazdasági, politikai és kulturális ügyeinek vezetésére egységes intézőbizottságot választ és abban nagy teret biztosít az ifjúsági egyesület tagjainak. A választás eredménye a következő: Elnök: Dombó Sándor plébános, alelnökök: Svella Gyula római katolikus gondnok és Lukács Ambrus ref. gondnok, továbbá: Kisgyörgy István főpénztáros, Osváth János alpénztáros, Kovács Márton titkár, Duldner Sándor, Jezsenszki József, Vonya János, Gál Mózes, Szilágyi Vince és Tóth Áron intézőbizottsági tagok, Boda Imre és Patrilia György ellenőrök, Szöllösi Tamás szinkurabrendező és Olajos Dénes ifjúsági csapatkapitány.

BUCURESTIBE ERKEZIK EGY HÍRES FRANCIA REPÜLŐ. Bucurestiből jelentik: Coste, a hírneves francia repülő, a közeli napokban a fővárosba érkezik. Coste nagy harci repülőgépen teszi meg az utat Romániáig.

Mures megye tanácsából felmentették az utolsó magyar tagot is. Targu-Mures. Saját tud. Pretorianu közigazgatási felügyelő jelentésére Mures megye tanácsának egyetlen magyar bizottsági tagját, dr. Árkosi Jenőt is felmentették tisztségéről. A helyügyminiszter ezen intézkedésével a vármegyei tanács egyetlen magyar tagja is kénytelen eltávolítani helyéről.

SZABADON ENGEDTEK A CAGEROS-GRÓSZT. Bucuresti. Saját tud. A bucarestij tábá vádtanácsa helyét adott tegnap Grósz Jenő szabadlábrahelyezés iránti kérésének. 800 000 lei kaució ellenében. Grósz még tegnap este szabadlábra helyezték.

Kirabolta házigazdáját egy gimnázista. Bucuresti. Saját tud. Mehedi Dumitru, a silistrai állami gimnázium negyedosztályos növendéke, osztálytársainak segítségével kirabolta házigazdáját, Constantin Cojocaru csendőrmestert. Az elvetemült diák házigazdájának és feleségének távollétében több gimnáziumi tanulót felállított a ház udvarán, hogy őrködjenek s ezalatt ő egy vasruddal feltörte az őrmesterék szekrényét, ahol tudomása szerint nagyobb összegű pénz volt. elrabolta az ott talált 125 ezer leit, aztán cinkostársával együtt végiglumpolta az éjszakát, a városka különböző kocsmaiban s aztán eltűntek. Még nem sikerült kézrekeríteni őket.

NEGY ÉV ALATT JÁRTA KÖRÜL A VILÁGOT EGY ROMÁN SPORTEMBER. Bucurestiből jelentik: A „Gazeta Sporturilor” jelentése szerint tegnap megjelent a szerkesztőségben a cernauti Dragos Voda klub egyik tagja Popovski, aki gyalog járt a világot. Popovski turája négy évig tartott.

Zürichi zárlat. Párizs 20.23, London 21.26 fél, Newyork 435.12, Brüsszel 73.57 fél, Milánó 22.92 fél, Amszterdam 235, Berlin 175, Bécs — schilling 77.70, Prága 15.39, Varsó 81.75, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Buza: 410-420 lei. Az oradeai Mezőgazdasági Kamara a terménypiac áraitól az alábbi hivatalos jelentést adta ki: Buza 410-420 lei, rozs 270-280, tengeri 220-230, csöves tengeri 130-140, árpa 300-310, zab 270-280, bab 530-550, napraforgó 360-380, 16kmag 650, széna 100-120, lóhere 150-190, szalma 35-40 lei. A kövérsítés ára az elmúlt hetipiacon 18-23 lei között mozgott.

Kanadába vándorol két aradi minorita atya. Aradról jelentik: Két fiatal aradi katolikus lelkész Szócs Didák, római katolikus gimnáziumi tanár és Horváth Miklós lelkész, a Kolping ifjúsági egyesület megalapítója nemrégén közölték Pazsity Bonaventura dr minorita rendfőnökkel azt az elhatározásukat, hogy kivándorolnak Amerikába, ahol továbbra is jelentős munkát óhajtanak kifejtetni a katolikus hitélet terén az ottani magyar katolikus hívek köreiben. Az elhatározás néhány napon belül valószínűségi válik, amennyiben Szócs Didák és Horváth Miklós a kanadai Montrealban telepednek le és a kivándorlásához, valamint a letelepedéshez szükséges összes intézkedéseket megtették s rövidesen bucsút mondanak Aradnak, ahol olyan sok szeretettel vették őket körül.

UJABB KOMMUNISTA SZERVEZKEDÉST LEPLEZTEK LE BUDAPESTEN. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrfőkapitányság politikai osztálya újabb kommunista szervezkedést leplezett le és a nyomozás során tegnap óta nyolc ember kerít le tartóztatásba.

Kiesett a vonatból, halálra gázolták a kerekeket. Targu-Mures. Saját tud. Chirila György deleui lakos, a székely körvasút egyik harmad- osztályú kocsiából vonatinduláskor kiesett s a vonat kerekei halálra gázolták. Ugy akadtak rá az elvérzett emberre Ideciul Rai község határában.

Tragikus véget ért az éretlen suhancok fogadása. Tz. Săuceasa. Saját tud. Sft. Gheorghen borzalmas szerencsétlenség történt egy vidám fogadáshól. Tóth Géza fiatal munkás, aki egy fagyófogó mellett dolgozott, henin vásárlás közben fogadási ajánlatot tett arra, hogy megiszik egy félliter henint. Húsz lei volt a fogadás összege, amelyért Tóth látszólag megitta a henint, azonban a valóságban nem a szájába, hanem az ajka alá öntötte a rohánzó folyadékot és húsz lei megnyerése után nevetve vallootta be a trükköt. A jókedv azonban nem tartott sokáig. A henintől áztatott ruha cigarettá gyújtás közben lángot fogott és elkezvélősen összegegette a szerencsétlen embert.

Figyelem!

Legolcsóbb perzsa szőnyeg beszerzési forrás, rendelésre és készre. Mindenféle gyaupi fonalak és felváltó szőnyeg, mintázott és festett szőnyeganyagok nagy választékban. Hozzávaló szőnyeg gyaupi fonalak minden színben csak **„FORTUNA” szőnyegüzem** szerezhető be. **Strada Vlăbute 4. szám, az udvarban.**

Örökös munkanélkülivé lesz, aki november 30-ig nem váltja be munkakönyvét. A munkakönyvek becsereléséről szóló rendelet megjelenése óta az oradeai Munkakamara állandóan figyelmeztette a város iparos és munkás társadalmának tagjait, váltsák ki az új munkakönyvet, mert aki nem tesz eleget a rendelkezéseknek, az elveszíti az egzisztenciáját. A munkügyi miniszterium — amint néhány nappal ezelőtt megirtuk — rendeletet küldött a Munkakamarához, amelyben utasítja a Munkakamarákat, hogy ne számítanak újabb hosszabbításra, mert nem lesz újabb terminus. Aki november 30-ig nem adja be régi munkakönyvét, az nem kaphat munkakönyvet. Az utolsó határidő lejártá után felülvizsgálják az összes iparosokat és munkásokat és akik nem adták be a régi munkakönyvet, azok nem dolgozhatnak tovább. Az iparosok üzleteit pedig bezárják. Ez azt jelenti más szóval, hogy az aki nem siet becserelni a munkakönyvét, örökös munkanélkülivé lesz! Stessen tehát mindenki és cserélje be a munkakönyvét. November 30. az utolsó nap, amelyen még elfogadják a régi munkakönyveket!

Feljegyzések

Transsylvania katolikus püspöke november elsejével visszavonta és hatálytalanította mindazokat az engedélyeket és felhatalmazásokat, melyeket az egyházmegyei főhatóság papoknak adott abból a célból, hogy bankok vagy egyéb pénzintézetek elnökségében, igazgatóságában és felügyelőbizottságában szerepelhessenek és azok működésében tevékeny részt vehessenek. A püspökség ezt a nagyfontosságú rendelkezést az Egyházi Törvénykönyv 139. kánonjának 3. szakaszára alapítja: a papok legyenek szabadok — mondja ez a törvényszakasz — minden olyan világi tisztségtől és foglalkozástól, mely anyagi felelősséggel van összekötve.

E rendelet értelmében november 1-e után az egyházmegye papjai csak kivétel és külön indokolt esetekben tölthetnek be ilyen megbízásokat s azt is csak a püspöki főhatóság külön engedélye alapján.

Nem kutatjuk az okokat, melyek e rendelkezés kiadását éppen ma tették időszerűvé. Időszerűnek találjuk ugyanis azt, minden különös alkalom és konkrét okok nélkül is: a Quadragesimo Anno szellemétől.

A minap, az Egyházmegyei Tanács találkozásainak alkalmából idősebb férfiú szájából hallottunk olyan barátságos kijelentést: mi köze van a mi mindennapos életünkhöz olyan magas és távoli tannak, mint a Quadragesimo Anno? Holott ez a pápai enciklika minden egyéb mellett a legtokéletesebb és legcélszerűbb kisebbségi program, mert hiszen erkölcsi kötelességeket ró a tőkére, a munkára, kölcsönösségeket állapít meg, feltárja a társadalom szerves összetételét. Lehet-e mindezek nélkül nemzeti életet, társadalmi közösséget elképzelni — kisebbségi helyzetben?...

Ez a püspöki rendelet a legjobb bizonyosság mellett, hogy igenis: Quadragesimo Anno-t egészen közel lehet hozni a mi mindennapi életünkhöz és úrrá lehet tenni felettünk.

Ha az érintett egyházi férfiak ebben a rendeletben nem pusztán tilalmat látnak, hanem útmutatást és figyelmeztetést arra, hogy a gazdasági életet nem üzérkedő vállalatok igazgatóságából kell befolyásolniok, hanem új gazdasági szellem terjesztésével és nevelésével, olyan útra léptünk, mely egyenesen a Quadragesimo Anno szellemének uralma felé vezet.

(Skin.)

Ismét terjed a vörheny Satu-Maren. Saját tud. Két héttel ezelőtt nyitották meg a vörhenyjárvány miatt bezárt satumarei iskolákat s az egészségügyi hatóságok már a járvány szüntetéséről beszéltek, amikor a Moldova-utcai iskolában több növendék megbetegedett vörhenyben és ezért dr. Balchis György városi tisztifőorvos elrendelte az iskola első osztályának a bezárását.

Három hónapra itélték a „Tömegkultura” egy cikke miatt. Targu-Mures. Saját tud. Simó Géza volt polgári iskolai tanár lakásán évek előtt házkutatást tartott a rendőrség és az oradeai „Tömegkultura” című folyóirat több példányt kobozták el. Az ügyészség az elkobzott lap-példányok egyik cikkét kifogásolta és államellenes propaganda miatt Simó Gézát perbehfogta. A tárgyalás során Simó Gézát a törvényszék két-hónapi elzárásra ítélte.

Tizennyolc év után is gyilkol a háborús fegyver, rémitget a „döglött” gránát

Merurea-Ciuc. Saját tud. Mélyen megrendít, amikor arról kell hiralással szolgálnunk, hogy a háború még tizennyolc év után is szedi áldozatait. Rendesen erdőn tartózkodó famunkásokkal, pásztorokkal történik meg, hogy áldozatul esnek egy-egy elrejtett fegyvernek, földbefurudott „döglött” gránátoknak. Most ilyen halálos tragédia történt a plaesi de josi egyik legelő erdő részben.

Balázs József 15 éves pásztorgyermek juhokat legeltetett. A szemerkélő eső elől egy hatalmas nagy tölgyfa alá menekült. Feltűnt, hogy a fa törzsében akkora üresség van, ahová még egy ember is beférhet. Feltörzsével bebújt a fa „odváj”-ba és a kezével egy elrejtett katonafegyvert emelt ki. Játékozni kezdett vele és úgy akarta megnézni, megvan-e tölve, hogy

szeme elé emelte a fegyver csövét. Eközben keze hozzáérhetett a fegyver ravaszához, mert az elsült és az arcon keresztül a koponyába hatolt a golyó. A pásztorgyermek azonnal meghalt.

A tulghesi kat. iskola részére fenyőfát szállítottak be az iskola udvarára. Felvágás közben vették észre a favágók, hogy az egyik fenyőrönkből fényes fémrész áll ki. Megvizsgálták és kiderült, hogy a fába csapódott „döglött” gránátról van szó, melyet ha észre nem vesznek, a tűzön igen komoly szerencsétlenség előidézője is lehetett volna.

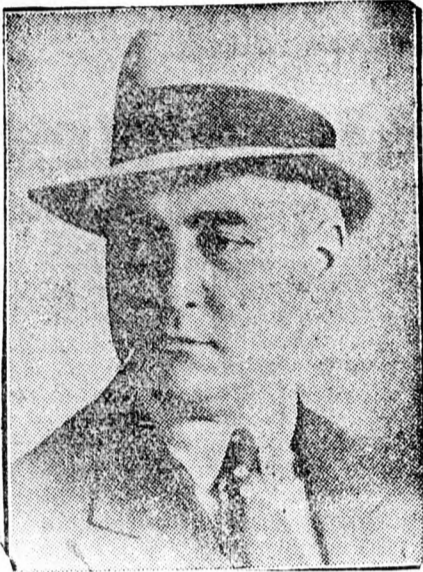
A fát a Cengeller tetőről szállították be, ahol ezelőtt tizenkilenc évvel nagy csata zajlott le a bajorok és oroszok között, amelyet IV. Károly király és Vilmos császár is végignéztek.

KÖZGAZDASÁG

A romániai borok mintaszerűsítése

Beszélgetés Mott Kurttal, a Mott & Fils nagy borkereskedő cég főnökével

Bucuresti, november hó. A romániai borkivitel emelésének kérdése régóta foglalkoztatja az illetékes szakköröket. A bor-export legfőbb feltétele viszont a bornak mintaszerűsítése. Erre vonatkozóan Mott Kurt, a Mott

Kurt Mott, a Mott és Fial cég főnöke.

és Fiai nagy borvállalat főnöke lapunk munkatársának a következő érdekes nyilatkozatot adta:

— Kivitelnél, nézetem szerint, csakis értékes, nemes borok jöhetnek számításba. A külföld, ahol egyébként kitűnő borismerők vannak, csakis abban az esetben részesíti a mi borainkat a külföldi borokkal szemben előnyben, hogy ha a mi boraink tényleg jobbak is. Azonban értékes, jó borok alatt nem azokat értem, amelyek 13, vagy 14 fok alkoholt tartalmaznak, hanem azokat, amelyeket nemes szőlőtőkék gyümölcséből sajtolnak, mint amilyen a rizling, pinot, leányka, taheasca, vagy gracana, stb.

— A bor mintaszerűsítésénél azonban nemcsak az egyes szőlőfajok kiválasztására kell tekintettel lenni, hanem a vidék klímájára is. Tiszta rizling, vagy pinot termelése nálunk például csak Transsylvania és Basarabia egyes vidékein vihető keresztül, ahol a szőlőtulajdonosok különben is szakértelemmel kezelik szőlőjüket. Az eme vidékekről származó boroknak egyébként az az előnyük is megvan, hogy még a régi időkben ismertek. De azért az okiráltságban is elérhető lenne egy megfelelő mintaszerűsítés, hogyha Odobesti, Nicolesti, Panciun, Valea Calugareasca, Cotnari, vagy Dragasani szőlőtermő vidékein vincellér-állomásokat állítanának fel, ahová a termelők a szőlőt összegyűjtik.

— Egészen természetes, hogy még a kivitel megszervezése előtt megoldandó a belföldi fogyasztás kérdése. Bár Románia bortermő ország, nem vagyunk borivók. A statisztika szerint a belföldi fogyasztás emberenként átlag évi 37 liter. Franciaországban ennek már ötszöröse az, ami évente egy emberre esik. Ennek a magyarázata többek között az is, hogy a romániai fogyasztó nem ismeri országának borait és azzal sincs tisztában, hogy a mérsékelt borfogyasztás orvosságszámba megy. Főképpen a draganesti, nicolesti és az odobesti borokat kell a fogyasztóval megismertetni. De szükséges volna az is, hogy a bortermékekre kirótt magas adókat megfelelően leszállítsák.

— A borkivitelnél viszont a minisztériumok, a pénzügyi hatóságok és a Nemzeti Bank kötelessége volna, hogy a kivitel mindenben elősegítsék. Különösképpen a pénzügyminiszterium adhatna ki rendelkezést, hogy a vám-

hatóságok ne okozzanak nehézségeket a kivitel illetőleg, a C. F. R. pedig szállítsa le legalább 45 százalékkal a szállítási költségeket. Könnyítsék meg még kiviteli prémium árán is a kivitel példál Csehszlovákiába, Lengyelországba, Angliába, Belgiumba és az Egyesült Államokba.

— Sassu és Negura miniszterek szaktudása — fejezte be szavait Mott Kurt — biztosítékot nyújt egyébként abban a tekintetben, hogy dacára a termelő nehézségeknak, a romániai borkivitel problémája a lehető legrövidebb időn belül megoldást fog nyerni.

A közgazdaság apró hírei

Megbízható forrásból azt a hírt közli az Argus, hogy még a jelen parlamenti ülészek alatt módosítani fogják a nemzeti repülőalap (repülőhelyeg) törvényt s az új törvény kihirdetésekor az eddigi büntetési illetékek általános amnesztia alá esnek.

A C. F. R. kimutatást közöl az orosz-román vasuti személyforgalomról. Az orosz-román vasuti szerződés megkötésétől, 1935 október 25-től 1936 október 30-ig Oroszországból 1189 utas érkezett Romániába, míg Romániából 606 személy utazott Oroszországba. Egy napra tehát legjobb esetben négy orosz és két román utas esik. Ezért a „nagy” forgalomért vajjon érdemes volt megkötni a vasuti egyezményt?

Schacht, az állandóan utban levő német gazdaságügyi miniszter aláírt egy határozatot, mely szerint a német ipari szindikátus kartelljei felett hivatalos gazdasági felügyeletet fognak végezni a Kereskedelmi és Iparkamarák.

A román kormány december hónapra is érvényben hagyja a november hónapra megállapított búza exportprémiumot.

Az állami monopólium a zacharin csempészekre, vagy árusítókra kivetett pénzbírságból 30 százalékat ad azoknak, vagy annak, aki feljeli az árusítót, 20 százalékat annak, aki hivatalosan megállapítja a zacharinárúsítást. Aki hatósági kére adja a csempésztársaság vezetőjét kétszeres jutalomban részesül, ugyancsak az is, aki följelenti azt, akitől a csempésztársaság ered. Azoknak a másod elárúsítóknak, akik megnevezik azt, akitől a zacharint kapták, engedik a pénzbüntetésüket, de ebben az esetben az áru eredeti szállítóját kétszeresen büntetik.

A munkaügyi miniszteriumban több külföldi állampolgár tartózkodási kérvényét visszautasították. A visszautasítottak közül: 6 osztrák, 3 jugoszláv, 9 olasz, 1 lengyel, 1 görög, 1 belga, 1 perza, 1 francia, 3 bulgár alattvaló.

Magyarország október hónapban 34.575 métermázsza kukoricát vásárolt Romániától.

KÉSZÜL AZ ÚJ VÁMTÖRVÉNY. A vámvezérgazgatóságnál már napok óta tárgyalások folynak a vámfelügyelők és a jogi osztály képviselőinek bevonásával az új vámtörvény kidolgozásáról. A készülő új törvényjavaslat ez eddigi vámtörvénytől néhány fontos pontban fog különbözni. Így például eddig téves vámbevallás esetén a vámvezérgazgatóságnak kilenc hónapon keresztül jogában volt utólag követelni a különbözötet. Ezt a határidőt a javaslat két évre emeli fel. Olyan vámirodák működését, amelyek tevékenysége a kincstár érdekeit veszélyezteti, a vámvezérgazgatóság javaslatára fel lehet függeszteni. Külön vámrendőség létesül, amely mindenütt az országban házkutásokat végezhet csempészet felfedezése érdekében. A csempészek elleni intézkedéseket megszigorítják. A vámtörvény módosításával kapcsolatban igen kívánatos volna, ha az eddig érvényben levő vámtörvénynek azokat a szakaszait is megváltoztatnák, melyek a vámolási eljárást olyan nehézkessé teszik, hogy a legegyszerűbb elvámolás is órákat, sőt sokszor napokat vesz igénybe.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 le, vastagabb betűvel 6 le. Legkisebb apróhirdetés ára 30 le. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény). Cím a kiadóban 10 le.

Lakás

Csinosan butorozott szoba teljes ellátással kiadó azonnal is. Eladó egy konpha ép. Benz Gyuláné, Oradea, Str. Vlahuta 72.

Kétszobás

udvari lakás kiadó. Oradea, Str. Moldova 38

Kapualatti

butorozott szoba, külön előszobával, esetleg ellátással is kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga No. 7.

Két utcai szoba

konyha és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. Oradea, Str. Leagănuului 12. sz.

Kiadó

egyszobás lakás. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 55. és Str. Pavel 17. szám.

Különféle

Figyelem!

Borotvát, kést, ollót, hajvágó gépet legjobban készít ifj. Kelemen Jun. köszörűldéje, Piata Mihai Viteazul (Str. Avram Jancu sarok). Oradea.

Gyomorégés,

és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epeháj ellen biztos hatású a Magotin gyomorpor. Ára 60 le. Lerakat: Csanda gyógyszerár. Oradea.

Keresek

főzni jól tudó mindent. Cím a kiadóban.

ŐSZI ÜLTETÉSRE

gyümölcsfát, fenyőt, bukszust, rózsát nagy készlet miatt nagyon olcsón árusít **CZIRA** kertészeti Oradea, Str. Prága 24.

Figyelem!

Tarján órás és ékszerész üzlete Bulev. Regele Ferdinand No. 8. Oradea. Használt órákat és ékszereket vesznek.

Adás-vétel

Eladó

teljesen jó állapotban levő télikabát 12-13 éves fiúnak. Mártonffy, Oradea, Str. Densuşianu 25. szám.

Jókarban levő

modern játékbabakocsit megvételre keresek. Oradea, Str. Take Joneşcu 17., első ajtó.

Jó hang

„Schiedmayer” pianino eladó. Németh, Fügáras, Piata Mihai Viteazul 9. szám.

Keresek

megvételre kisebb gölyös prést, Arany. Oradea, Str. Vlahuta 9.

Eladó

ebédlő kredenc, asztal és egy 6 karu csillár. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Jókarban

levő télikabát 10-12 éves fiu részére eladó. Oradea, Str. Barierii 5.

Egy hangverseny

zongora eladó. Oradea, Str. Brătianu No. 27.

A modern leánynevelés

nélkülözhetetlen eszköz a leánylélek problémáival foglalkozó könyv. A világirodalom e téren gazdag termékeiből legkiválóbb sikerű, eléggé nem ajánlható munkák:

Gerely Jolán: A MÜVELT LEÁNY, emelkedett szellemű tanácsadó az élet és társadalmi érintkezés minden kérdésében, fiatal lányok számára nélkülözhetetlen. Ára: 110 le.

Gerely Jolán: HIVATÁS VAGY ROBOT? A munka értékelése a krisztusi világnézet szempontjából. Felemelő, lelkesítő, sok gyakorlati tanácsot nyújtó. 110 le.

Gerely Jolán: ADD NEKEM A SZIVEDET. Serdülő lányoknak kincseterő munka. A leány legnagyobb problémájáról, a férjhezmenésről szól, okos, finom hangon, lebilincselően érdekes módon. Ára: 110 le.

Gerely Jolán: KI VAGYOK? A szűzmáriás leánylélek kialakítására páratlan eszköz e könyv. A modern leánylélek minden problémáját leperzeti színes, eleven képekben s felemeli vala mennyit a szűzanyas eszme magaslatára. Ára: 120 le.

Kapható: KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL.